

Vižňov – Háječek

Vápnnité sedimenty broumovského souvrství s nálezy fosilních ryb

GPS:

50°39,149′

16°15,646′

553 m n. m.

Lokalita leží asi 2 km severně od Meziměstí a představují ji umělé odkryvy a drobné kamenité haldičky na ploše několika m². Přístupná je po modré turistické značce vedoucí od vižňovského kostela přes Pomeznicí ve směru na Ruprechtický Špičák. Asi 300 m před hranicí lesa odbočíme z modré značky vpravo na polní cestu, která stoupá na nevýrazný hřeben, odkud se terén svažuje do Ruprechtic (mapa 1). Na vrcholu tohoto hřebene najdeme na okraji louky uměle vytvořené odkryvy hornin martínkovických vrstev (foto 1, 2 a 3).

Broumovské souvrství představuje v oblasti okolí Broumova a Meziměstí nejvíce zastoupenou skupinu hornin. Jeho členění na tři dílčí horizonty umožňuje mimo jiné přesněji datovat vulkanické události permského stupně autun. Veškeré vulkanické aktivity vnitrosudetské pánve spadají do období vzniku noworudských a olivětínských vrstev a jsou popsány v rámci jiných lokalit. Pravděpodobně nejmladší událostí spojenou s permským vulkanismem je vznik ryolitových tufů Mlýnského vrchu v nejvyšší části olivětínských vrstev. Následující mladší horninové sledy, až do konce sedimentace ve vnitrosudetské pánvi během triasu, již žádné vulkanické horniny neobsahují.

První čistě sedimentární komplex představují martínkovické vrstvy – nejvyšší část broumovského souvrství. Na povrch vystupují v pruhu od Meziměstí po Otovice a v okolí Rožmitálu. Převážně prachovité a jílovité horniny o mocnosti až 300 m pozvolna přechází z walchiových lupků a vulkanodetritických hornin olivětínských vrstev. Převládají mezi nimi červenohnědě zbarvené jílovité až písčité prachovce. Vrstevní sled je ve směru od podloží rozdělen třemi významnými obzory: vižňovským, hejtmánkovickým a jetřichovickým.

Okolí Vižňova je geologicky tvořeno nejstarším z těchto obzorů – vižňovským (mapa 2). Jde o 50 m mocný sled hornin, ve kterém převažují pestře zbarvené prachovito-jílovité typy s vložkami vrstevnatých vápnnitých prachovců (foto 4 a 5). Ve vápnnitých jílovcích bývají obsaženy tence čočkovité polohy silicitů. Součástí vižňovského obzoru jsou i nehojné polohy vápenců, které někdy dosahují mocnosti až 0,5 m. V těchto vápencových polohách byly na lokalitě u Vižňova nalezeny fosilizované zbytky paprskoploutvých ryb (foto 6).

Poloha vápence je tvořena masivní horninou se špatně viditelnou laminací (foto 7). Převládajícím minerálem je velmi jemně zrnitý kalcit a pravděpodobně i prachová zrna jiných minerálů. Hornina obsahuje tenké polohy nebo protáhlé čočky bohaté na železitý pigment, které jsou vidět i makroskopicky (foto 8).

Podloží vápencového horizontu tvoří světle zelený vápnitý pískovec s četnými hnědě zbarvenými skvrnami. Barva skvrn je způsobena vyšším zastoupením železitého pigmentu v pojivu horniny. Hlavní složkou pískovce jsou poloostrohranná zrna křemene, přítomen je rovněž plagioklas a muskovit. Karbonát tvoří pojivo mezi ostatními klastickými zrny.

Mapa 1. Výřez z turistické mapy KČT 1:50 000, č. 26 Broumovsko (sektor A4), vydala TRASA spol. s r. o. v roce 2008, web: <http://trasa.cz>. © Klub českých turistů.

Mapa 2. Výřez z geologické mapy 1:50 000, 04-31 Meziměstí, vydal Český geologický ústav, 1995, redaktor listu R. Tásler. © Česká geologická služba.

Vysvětlivky: 4 – deluviální písčito-hlinité sedimenty; 5 – deluviální hlinitokamenité sedimenty; 6 – deluviální balvanité až blokové sedimenty; 11 – proluviální štěrky; 25 – broumovské souvrství, martínkovické vrstvy: červenohnědé aleuropelity; 28 – broumovské souvrství, martínkovické vrstvy: vižňovský obzor; 29 – broumovské souvrství, olivětínské vrstvy: červenohnědé a pastelové aleuropelity; 30 – broumovské souvrství, olivětínské vrstvy: pískovce, arkozy a droby.